

Šabas: nė viena žydų šeima nelikdavo alkana

Šabui reikia specialaus pasiruošimo. Todėl žydams, kuriems trūkdavo pinigų, tai būdavo didelis iššūkis. Vis dėlto net ir su keliais rubliais buvo ruošiamasi šabui. Penktadienio vakarą ir šabo dieną būdavo valgoma mėsa. Kitomis savaitės dienomis galima buvo maitintis „kuo papuola“, tačiau negalima buvo „daryti gėdos“ per šabą.

Skirtumas tarp kasdienio ir šabo maisto buvo akivaizdus. Šabui būdavo gaminama daug skanėstų. Tai būtų galima paaiškinti tuo, kad išvargintam žmogaus kūnui galiausiai reikėjo maistingo valgio, kurio negaudavo visą savaitę. Bet iš tikro viskas buvo daroma šabo garbei. Šabas – didis reikalas. Galėjo atrodyti, kad šabą šventė ne tik miestelių ir kaimo žydai, – visi norėjo tai daryti. Taigi kaip buvo galima pasitikti svečių tik su barščiais ar miežine sriuba? Tai būtų savotiška panieka.

Net vargingiausiuose namuose būdavo kepama chala. Vargas šeimoms, neturinčioms dešimt ar penkiolikos kapeikų miltams ir mielėms nusipirkti! Tokioms šeimoms padėdavo bendruomenė. Šeima galėjo gyventi be maisto visą savaitę – tai nebuvo pirmiena ir itin nejudino kaimynų, tačiau jie negalėjo leisti žydų šeimai badauti per šabą. Galima būtų teigti, kad per šabą ant kiekvienos šeimos stalo būdavo chalos. Vis dėlto šabas nėra šabas, jei ant stalo nėra žuvies arba mėsos ar jų abiejų.

Ištrauka iš knygos: Hirsz Abramowicz. *Prarasto pasaulio portretai: Rytų Europos žydų prisiminimai prieš II pasaulinį karą* / red. Dina Abramowicz ir Jeffrey Shandler, vert. Eva Zeitlin Dobkin. Detroitas :Veino universitetas bendradarbiaujant su YIVO institutu, 1999, p. 107.